

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ Ing. A. K.**, bývajúceho v T., zastúpeného JUDr. R. G., advokátom so sídlom v T., **2/ Ing. V. K.**, bývajúceho v B., **3/ Ing. R. M.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. E. Š., advokátom so sídlom v B., **4/ O. P.**, bývajúceho v B., zastúpeného JUDr. R. G., advokátom so sídlom v T., **5/ Ing. G. P.**, bývajúceho v B., proti žalovaným **1/ Slovenskej republike – Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13, IČO: 00 166 073, **2/ Slovenskej republike – Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky**, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 2, IČO: 00 151 866, **o náhradu škody**, vedenej na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 22 C 62/2003, o dovolaniach žalobcov 1/, 3/ a 4/ proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 28. októbra 2009 sp. zn. 4 Co 59/2009, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 28. októbra 2009 sp. zn. 4 Co 59/2009 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Žalobcovia sa v konaní voči žalovaným domáhali náhrady škody, ktorá im mala vzniknúť nesprávnym úradným postupom štátnych orgánov pri vyšetrovaní trestnej činnosti bývalých konateľov obchodnej spoločnosti R., s.r.o.

Okresný súd Bratislava I rozsudkom z 20. októbra 2008 č.k. 22 C 62/2003-999 žalobu zamietol s odôvodnením, že vykonaným dokazovaním nebol preukázaný nesprávny úradný postup orgánov štátu, resp. priama príčinná súvislosť medzi ich úradným postupom, v ktorom preukázateľne došlo k priet'ahom, a vznikom škody. Škoda bola spôsobená nečinnosťou

samotnej obchodnej spoločnosti R., s.r.o. (nedomáhaním sa vydania bezdôvodného obohatenia), preto náhrady škody sa žalobcovia mali domáhať voči tejto spoločnosti. Žalobcovia navyše v konaní nepreukázali súvislosť škody spôsobenej tejto spoločnosti a škody, náhrady ktorej sa domáhali žalobou. Vzhľadom na to súd prvého stupňa žalobu voči žalovanému 1/ zamietol. Žalobu voči žalovanému 2/ zamietol s odôvodnením, že tento účastník nie je pasívne vecne legitimovaný; Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky totiž nie je v tomto konaní oprávnené konať za Slovenskú republiku. Náhradu trov konania procesne úspešným žalovaným 1/ a 2/ nepriznal. Proti tomuto rozsudku podali žalobcovia 1/ až 5/ odvolanie.

Krajský súd v Bratislave rozsudkom z 28. októbra 2009 sp. zn. 4 Co 59/2009 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil; žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku a podľa § 219 ods. 2 O.s.p. sa obmedzil na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku uviedol, že je správny záver súdu prvého stupňa nielen o nepreukázaní nesprávneho úradného postupu, ale aj o nedostatku príčinnej súvislosti medzi úradným postupom (i keď v ňom došlo k prieťahom) a údajnou škodou žalobcov. Neopodstatnená je tiež ich námietka, že súd nevykonal dostatočné dokazovanie na zistenie skutočnej škody. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil § 224 ods. 1 v spojení s § 142 ods. 1 a § 151 ods. 1 O.s.p.

Rozsudok odvolacieho súdu napadli samostatnými dovolaniami žalobcovia 1/, 3/ a 4/. Žiadali, aby dovolací súd zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

Žalobca 1/ v dovolaní namietal, že mu bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) tým, že jemu (a ani ostatným žalobcom) nedoručil predvolanie na odvolacie pojednávanie uskutočnené 28. októbra 2009. Ďalej namietal, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p) prehliadajúcim to, že právo žalobcov na náhradu škody sa stalo nevyhnutelným v príčinnej súvislosti s nesprávnym úradným postupom (neprimerane dlho trvajúcim trestným konaním). Nesprávny je aj právny záver súdu, že trestnými skutkami konateľov správne kvalifikovanými podľa § 250 ods. 1 a ods. 5 Trestného zákona nevznikla

škoda na majetku obchodnej spoločnosti a majetku žalobcu 1/ ako spoločníka. Žalobca 1/ poukázal na to, že v konaní uplatnil náhradu škody vo výške 1 164 560 Sk, a nie 1 362 742 Sk ako uviedol odvolací súd. Žalobca 1/ napokon spochybnil správnosť a úplnosť skutkových zistení súdov a správnosť vyhodnotenia dôkazov súdmi oboch nižších stupňov.

Žalobca 3/ v dovolaní namietal, že mu bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) nedoručením predvolania na odvolacie pojednávanie uskutočnené 28. októbra 2009. Namietol, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p), ktoré dostatočne nezohľadňuje to, že premlčaním trestnosti 44 skutkov, pre ktoré boli podané trestné oznámenia, sa stalo nevyhnutným právo poškodenej spoločnosti a jej spoločníkov. Nesprávne právne posúdenie podľa jeho názoru spočíva tiež v nesprávnosti záverov, že nedošlo k vzniku škody na majetku obchodnej spoločnosti a majetku jej spoločníkov. Aj žalobca 3/ poukázal na to, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol nesprávnu výšku ním požadovanej náhrady. V ostatnej časti svojho dovolania žalobca 3/ spochybnil správnosť skutkových zistení súdov, ako aj vyhodnotenia dôkazov súdmi prvého a druhého stupňa.

Žalobca 4/ v dovolaní namietal, že mu bola postupom odvolacieho súdu odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) nepredvolaním na odvolacie pojednávanie uskutočnené 28. októbra 2009. Žalobca 4/ v dovolaní uviedol, že napadnutý rozsudok spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p), ktoré vyvodzoval z rovnakých dôvodov ako ostatní dovolatelia. Aj žalobca 4/ poukázal na to, že odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol nesprávnu výšku ním požadovanej náhrady. V ostatnej časti dovolania žalobca 4/ spochybnil správnosť skutkových zistení súdov ako aj vyhodnotenia dôkazov súdmi prvého a druhého stupňa.

Žalobca 1/ vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu 3/ uviedol, že v konaní došlo k vadám podľa § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ O.s.p. a k porušeniu viacerých ústavných práv. Vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu 4/ sa stotožnil s týmto opravným prostriedkom.

Žalovaný 1/ vo vyjadrení k dovolaniam označil tieto opravné prostriedky za procesne neprípustné a navrhol, aby ich odvolací súd odmietol.

Žalovaný 2/ vo vyjadrení k dovolaniam uviedol, že postupom odvolacieho súdu nebola dovolateľom odňatá možnosť konať pred súdom, lebo odvolací súd mohol v danej veci rozhodnúť bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2 O.s.p.). Navrhol všetky dovolania odmietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolania podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátmi (§ 241 ods. 1 O.s.p.), skúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.), či dovolania smerujú proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci smerujú dovolania proti rozsudku. Prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu upravuje Občiansky súdny poriadok v ustanovení § 238 O.s.p. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Dovolaniami žalobcov 1/, 3/ a 4/ (ďalej len „dovolatelia“ a „dovolania“) je napadnutý rozsudok, ktorý nevykazuje znaky rozsudkov uvedených v predchádzajúcom odseku. Prípustnosť ich dovolaní preto z § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. nevyplýva.

Dovolania vzhľadom na vyššie uvedené mohli byť procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní

vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Prípustnosť tohto mimoriadneho opravného prostriedku v zmysle uvedeného ustanovenia nezakladá samo tvrdenie o existencii procesnej vady tejto povahy, ale iba zistenie, že v konaní skutočne k takejto vade došlo.

Dovolatelia existenciu procesných vád konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdili a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo.

Dovolací súd sa osobitne zamerl na posúdenie, či v konaní na súdoch nižších stupňov nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania. Dovolací súd zo spisu nezistil, že by v konaní došlo k odňatiu možnosti dovolateľov konať pred súdom tým, že im nebolo doručené prevolanie na pojednávanie pred odvolacím súdom.

Podľa § 214 ods. 1 O.s.p. v znení zákona č. 384/2008 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť 15. októbra 2008, na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia odvolacieho pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem. Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. ale v ostatných prípadoch (než sú uvedené v § 214 ods. 1 O.s.p.) môže odvolací súd rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

Z dovolaniami napadnutého rozhodnutia vyplýva, že a/ odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa a že z tohto dôvodu nebolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol po nariadení pojednávania, c/ so zreteľom na povahu prejednávanej veci nič nenasvedčuje tomu, že by nariadenie odvolacieho pojednávania vyžadoval dôležitý verejný záujem. Procesný postup odvolacieho súdu, pokiaľ vec prejednal bez nariadenia odvolacieho pojednávania, zodpovedal

v danom prípade ustanoveniu § 214 O.s.p.; takým postupom nemohlo dôjsť k odňatiu dovolateľov konať pred súdom.

Na druhej strane je však potrebné poukázať na ustanovenie § 156 ods. 3 O.s.p., podľa ktorého vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania, oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením. O tom, či bol v danom prípade tejto procesný postup odvolacieho súdu zachovaný, môže dovolací súd usudzovať len z obsahu spisu. Na č.l. 1190 spisu je založený písomný pokyn predsedníčky senátu odvolacieho súdu zo 7. septembra 2009 určený súdnej kancelárii, v zmysle ktorého „T: 28. októbra 2009 o 13.20 hod. na č.dv. 56/príz. Účastníkov nevolaj, miesto a čas vyhlásenia rozsudku vyves na úradnej tabuli súdu, založ do spisu“. Tento pokyn bol súdnej kancelárii odovzdaný 8. septembra 2009; za ním je v spise založené písomné vyhotovenie „oznámenia, že sa bude konať verejné vyhlásenie rozsudku“, z ničoho ale nemožno vyvodit', že súdna kancelária predmetný pokyn predsedníčky senátu realizovala. Obsah spisu nedáva podklad pre záver, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku skutočne boli oznámené na úradnej tabuli odvolacieho súdu, a ani pre posúdenie, či bola zachovaná lehota vyplývajúca z § 156 ods. 3 O.s.p. Pokiaľ obsah súdneho spisu dáva (má dávať) hodnoverný obraz o súdnom konaní, je namieste záver, že miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku neboli riadne oznámené. Uvedeným postupom odvolacieho súdu, ktorý sa priečil § 156 ods. 3 O.s.p., došlo k odňatiu možnosti dovolateľov konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Procesná vada konania uvedená v § 237 O.s.p. je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; zároveň je dôvodom pre zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolací súd so zreteľom na uvedené napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 243b O.s.p.) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Vzhľadom na dôvod zrušenia tohto rozhodnutia sa nezaoberal opodstatnenosťou uplatnenia dovolacích dôvodov v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. decembra 2010

JUDr. Emil F r a n c i s c y , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková